

KÖYLERDE REKREASYONEL FAALİYET OLANAKLARININ BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA: BURSA İLİ MUSTAFAKEMALPAŞA İLÇESİ ÖRNEĞİ

Aysun ÇELİK ÇANGA^{1*} Gizem KÜÇÜK² Tuba AKMAN²

¹Uludağ Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bursa

²Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Bursa

*Sorumlu yazar:

E-posta: celikaysun06@yahoo.com.tr

Özet

Son yüzyılda çalışma hayatının kolaylaşması ile bireylerin kendilerine ayırdıkları zaman diliminin artması sonucu rekreasyonel faaliyetlere olan ilgi de yaygınlaşmıştır. Yaygınlaşan rekreasyonel faaliyetler arasında köylerde yapılan faaliyetler başı çekmeye başlamıştır. Türkiye sahip olduğu eşsiz doğası ile her türlü rekreatif çeşitliliğe ve zengin çevre kaynaklarına sahiptir. Bu bağlamda farklı özellikleri ile Bursa ilinde yer alan Mustafakemalpaşa ilçesi köyleri rekreasyon aktiviteleri için kaynak oluşturan alanlardan biridir. Bu çalışmada Bursa il merkezine 90 km uzaklıkta olan Mustafakemalpaşa ilçesinde rekreasyonel faaliyet olanaklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma arazi gözlem ve incelemelerine dayanmaktadır. Bu değerlendirmeler sonucunda elde edilen bilgiler literatür bilgisiyle sentezlenerek alanda yapılan ve yapılabilecek olan rekreasyonel faaliyetler belirlenmiştir. Mustafakemalpaşa ilçesi; bozulmamış çevresi, köy yerleşimleri, şelale ve sıcak su kaynakları ve kendine özgü bitki örtüsü ile Bursa kenti için yüksek rekreasyon kapasitesine sahiptir. Ayrıca rekreasyonel faaliyetleri gerçekleştirecek köylerin bulunmasının yanı sıra köylerde tarımsal ürünlerin çeşitliliği de rekreasyonel olanaklara alternatif oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda; Mustafakemalpaşa ilçesinin doğal özellikleri ile birçok rekreasyonel faaliyetlere sahip olduğu fakat alandaki rekreasyonel faaliyetlerin yeterince değerlendirilmediği görülmüştür. Alternatif olarak köylere gelen ziyaretçilerin tatmak istedikleri tarımsal ürünleri bu köylerde bulabilmeleri, köylerde yapılan etkinliklerin geliştirilmesi ve çeşitlendirilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Mustafakemalpaşa, Köy, Doğal, Kültürel

A STUDY ON DETERMINATION OF RECREATIONAL ACTIVITY OPPORTUNITIES IN VILLAGES: THE CASE OF MUSTAFAKEMALPAŞA DISTRICT OF BURSA PROVINCE

Abstract

In the last century and the individuals themselves, their working life is made easier as a result of the increase in time interest in recreational activities have become widespread. Widespread among the recreational activities in the villages began to lead activities. Turkey with rich environmental diversity and the unique nature of any recreational resources. In this context, with different properties located in the province of Bursa, mustafakemalpaşa County is one of the areas that comprise the source for the villages of recreation activities. In this study, which is 90 km away from the Centre County Ontario Provincial Mustafakemalpaşa was to determine opportunities for recreational activity. Review of land are based on observation and research. His knowledge of the literature, information obtained as a result of these evaluations, as well as all the recreational activities that can be done in the field were determined. Mustafakemalpaşa district; pristine surroundings, village settlements, waterfalls and hot springs for recreation the city of Bursa and unique vegetation with a high capacity. Also the presence of the village to carry out recreational activities, as well as the diversity of alternative agricultural products and recreational opportunities in the villages. As a result of the study; the natural features of mustafakemalpaşa County has many recreational activities in the area, but it was observed that recreational activities are not adequately assessed. Alternatively in the villages of agricultural products from villages to the taste of visitors that they want to be able to find in the villages are given recommendations for development and diversification of activities.

Key words: Recreation, Mustafakemalpaşa, Village, Natural, Cultural

GİRİŞ

Rekreasyon kullanımı, kullanıcıların gelişimi ve ekonomik değişimler neticesinde gelişmekte ve yaşam kalitesini arttırmaktadır. Bu çerçevede bireyler doğa ile iç içe olmak istemekte ve köy yerleşimlerindeki rekreasyonel faaliyetlere yönelmektedir.

Rekreasyon tanımı; insanın, yoğun çalışma yükü, rutin hayat tarzı veya olumsuz çevresel etkilerden tehlikeye giren veya olumsuz etkilenen beden ve ruh sağlığını tekrar elde etmek, korumak veya devam ettirmek, aynı zamanda zevk ve haz almak amacıyla, kişisel doyum sağlayacak, tamamen çalışma ve zorunlu ihtiyaçlar için ayrılan zaman dışında kalan bağımsız ve bağlantısız boş zaman içinde, isteğe bağlı ve gönüllü olarak ferdi veya grup içinde seçerek yaptığı etkinliklere rekreasyon denir (Karaküçük, 1997).

Tanımlamaların ortak yönü, bu faaliyetlerin gönüllü olması esasına dayanmaktadır. Rekreasyon faaliyetlerinin tamamının en önemli unsuru, bu faaliyetlere katılanların bunları rekreasyon faaliyetleri olarak benimsemeleridir. Böylece bir yaklaşımın avantajları, hangi faaliyetlere ne zaman, nerede, ne kadar süre katılınacağı sorularını açıklığa kavuşturmasıdır (Sağcan, 1986). Rekreasyonel aktiviteler kentsel ve kırsal alanlarda, açık ve kapalı mekânlarda, aktif ya da pasif olarak gerçekleştirilmektedir (Gündüz, 1998). Rekreasyonun sahip olduğu özellikler şu şekilde özetlenebilir (Sertkaya, 2001).

1. Rekreasyon bir gereksinimdir, gereksinme ve iç itimi sonucu oluşur,
2. Rekreasyonda kişi gönüllü olarak ve tamamen kendi arzusu ile etkinliklere katılır, yani zorlama yoktur,
3. Rekreasyon bir hareketlilik içerir. Bu hareketlilik fiziksel veya düşünsel olabilir,
4. Rekreasyonun öğretici-eğitici boyutu vardır,
5. Rekreasyon etkinliği, kişisel ve toplumsal yarar sağlar,
6. Rekreasyon kişinin katıldığı tek bir aktivite olabildiği gibi, birden çok aktiviteleri de içerebilir,
7. Rekreasyon faaliyetleri, kişinin ekonomik faaliyette bulunma süresi içinde değil, arta kalan serbest zamanı içinde gerçekleşir,
8. Rekreasyon faaliyetleri düzenlenmiş, programlanmış veya o anda kararlaştırılmış eylemler olabilir,
9. Rekreasyonel faaliyetler, kendi kendini ödüllendirmez, yapısında zevk ögesi mevcuttur,
10. Rekreasyon faaliyetleri özel yaşam, kişiden kişiye, mesleklere göre değişiklikler gösterebildiği gibi zaman ve mekâna bağlı olarak da farklılık gösterebilir,
11. Deneyim kazandırır,
12. İnsanın doğa ile uyumunu pekiştirir,
13. Rekreasyon, yaratıcı gücü artırdığı gibi iş gücünü de artırır,
14. Psikolojik yararı vardır ve korkuyu azaltır,
15. Bu etkinliklere katılmak bireye ani ve doğrudan doyum sağlar.

Çok geniş bir yelpazeye sahip olan rekreasyonun yapısı gereği faaliyet boyunca bireylerin davranışları ve beklentileri farklılıklar gösterebilir. Bu çalışmada rekreatif faaliyetlerde farklılık isteyen bireyler için köylerde yapılan rekreasyonel faaliyet olanaklarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma alanı olarak Bursa iline 90 km uzaklıkta bulunan Mustafakemalpaşa ilçesi seçilmiştir.

MATERYAL ve YÖNTEM

Çalışmanın ana materyali alan sorveyi, gözlem ve incelemelerden elde edilen veriler ile literatür verileri oluşturmaktadır. Çalışma yöntemi veri toplama-analiz-sentez ve değerlendirmelerden oluşmaktadır.

Arazi çalışmalarından ve literatürden elde edilen veriler uzman bakış açısı ile sistemli ve planlı bir şekilde analiz edilip sentezlenmiş ve değerlendirmeler yapılarak sonuca ulaşılmıştır.

BULGULAR

Bir yerleşim yerinin rekreasyon faaliyetleri açısından istenilen düzeye gelmesinde o yerin doğal ve kültürel kaynaklarının dikkat çekici nitelikte olmasının büyük payı vardır. Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesinin rekreasyon faaliyetlerine olanak sağlayacak nitelikte potansiyele sahip olması ile birlikte bu anlamda yeterince gelişemediği gözlenmektedir.

Mustafakemalpaşa İlçesi Hakkında Bilgiler

Bursa iline bağlıdır olan Mustafakemalpaşa ilçesinin bir bölümü Marmara Bölgesinde küçük bir bölümü ise Ege Bölgesi içerisinde yer almaktadır. **1621 km²**olan yüzölçümü ile Türkiye'nin 138. en büyük ilçesidir. İlçe 28' 24' doğu boylamı ile 40' 02' kuzey enlemi üzerinde yer alır. İlçenin doğusu Orhaneli, güneydoğusu Büyükorhan, güneyi ve batısı Balıkesir, kuzeyi Karacabey ve Ulubat Gölü, kuzeydoğusu da Merkez ilçe ile çevrilidir. Kuzeyi ovalık olan ilçenin doğusunu Orhaneli Dağları, güney ve batısını da Çataldağ engebelenmektedir. Mustafakemalpaşa Çayı (Kirmasti Suyu) bölgeyi suladıktan sonra Ulubat (Apoloyont) Gölü'ne dökülür. Ulubat Gölü'nün güney kesimi de ilçe sınırları içerisinde. Mustafakemalpaşa ilçesi bağlı bulunduğu Bursa iline 90 km uzaklıktadır. İlçe genelinde toplam 12 km devlet karayolu, 75 km il yolu, 422 km mahalle yolu olmak üzere toplam 509 km yol ağı bulunmaktadır. Mustafakemalpaşa ilçesinin denizden yüksekliği 25 ile 40 metredir. Güney kısımları ise ortalama 400-500 metredir (URL-1 ve URL-2).

Mustafakemalpaşa ilçesi, Miletopolis Kolonisi olarak Kyzikoslular veya Atinalılar tarafından kurulmuştur. Kaynaklarda Miletopolis'in göl (Uluabat veya Manyas Gölü) kıyısında bir yerleşim yeri olduğu belirtilmektedir. Göl sularının zaman içinde çekilerek bugünkü durumuna ulaşmasından sonra MS 301-331 yılları arasında Kirmasti yerleşiminin bulunduğu Melde Bayırı'ndan bugünkü Lalaşahin Mahallesi mevkiine taşındığı ve yörede ilk yerleşimlerin Hitit Uygarlığı döneminde kurulmaya başlandığı düşünülmektedir. Eski adı Kirmasti (Kremastre) olan ilçede Hitit Uygarlığı, Bitinya Krallığı hüküm sürmüştür; Miletopolis adında bir yerleşim kurulmuştur. MS 300'de psikoposluk merkezi olan kent, Romalılardan sonra sırayla Bizans, Selçuklu ve Karesioğulları yönetimine geçmiştir. Kirmasti adını Bizans döneminde kasabanın kadın yöneticisi olan Kirmastorya 'dan aldığı sanılmaktadır. 1336'da Osmanlı topraklarına katılmıştır. Balkanlar'daki ve Kafkasya'daki karışıklıklardan kaçan Arnavutlar ve Çerkesler ilçe nüfusunun içinde önemli yer teşkil eder. 2 Temmuz 1920'de Yunan işgaline uğramış, 14 Eylül 1922 tarihinde işgalden kurtarılmıştır. 1909'da; 3 cami, 5 mescit, 1 medrese, 1 rüşdiye, 8 ilkökul, 2 kilise, 2 hamam, 7 han, 183 dükkân, 4 tabakhane, 2 boyahane, 3 dokuma el tezgâhı, 2 buharlı; 1 atlı 6 değirmenin bulunduğu ilçe; Kurtuluş Savaşı'ndan sonra kasaba meclisinin aldığı kararla Mustafa Kemal Atatürk'e atıfta bulunarak Mustafakemalpaşa adını almıştır (URL-2).

Mustafakemalpaşa ilçesi Akdeniz iklimi özelliklerini taşımaktadır. Yaz ayları uzun, kış ayları ise kısa süreli geçmektedir. Ilıman ve nemli iklim karakteristiği göstermekte olup nem otalaması %71,6 yıllık ortalama sıcaklığı ise 14,2 derecedir. Yıllık ortalama yağış miktarı 680 mm(kg) tır (URL-2). İlçenin toprak yapısı ağır bünyeli, tuzsuz, hafif alkalın reaksiyonda, az kireçli, organik madde, alınabilir potasyum ve fosfor bakımından zengindir (Köstereli, 2011). İlçenin 79.635 Ha. ormanlık alanı vardır. Ormanların çoğunluğunu yaprak döken ağaçlar oluşturmaktadır. Orman sınırından sonra ağaç yükseklikleri yavaş yavaş yerini alçalarak fundalıklara bırakılmaktadır. Bu alanlar mera olarak kullanılmaktadır. Geri kalan arazi tarıma elverişli olup her türlü tarım faaliyeti yapılabilmektedir. Bölgede; 252 bin dekar tarım arazisi, 5.705 adet traktör, 21.282 adet büyükbaş hayvan, 45.305 adet küçükbaş hayvan, 4.115 kovan arı bulunmaktadır. Tarım arazilerinde; Sebze olarak; domates, biber, banya, patlıcan vb. , Meyve olarak; kavun, karpuz, şeftali, armut, elma vb. , Yem bitkisi; olarak yulaf, yonca, fiy vb., Endüstri bitkisi mısır, şeker pancarı üretimi yapılmaktadır (URL-2).

Mustafakemalpaşa ilçesi nüfusu 2017 yılına göre 99.972 kişidir. Nüfusun **%49,71** erkek, **%50,29** kadındır (URL-3). İlçeye ulaşım olanakları nitelikli yollarla olup, bazı şehirlere olan uzaklığı Tablo 1'de verilmiştir (URL-4).

Tablo 1: Mustafakemalpaşa İlçesi ile Bazı Büyük Kentlerin Mesafesi

Mustafakemalpaşa-Bursa	90 km	Mustafakemalpaşa - Bandırma	60 km
Mustafakemalpaşa-Balıkesir	80 km	Mustafakemalpaşa - Çanakkale	225 km
Mustafakemalpaşa - İzmir	245 km	Mustafakemalpaşa - İstanbul	300 km
Mustafakemalpaşa - Ankara	460 km	Mustafakemalpaşa - Eskişehir	225 km

Bölgenin coğrafi konumuyla şekillenen ilçe ekonomisi tarım ve hayvancılığa dayanmaktadır. Mustafakemalpaşa ilçesinde 1 organize sanayi bölgesi, 4 gıda sanayi kuruluşu, 7 un fabrikası, 2 yem fabrikası, 27 süt ve süt mamulleri işletmesi bulunmaktadır (URL-5). Bunun yanında Söğütalan ve Devcikonağı bölgelerinde bulunan mermer ve taş ocakları da ilçe ekonomisine katkı sağlamaktadır (URL-2).

Mustafakemalpaşa İlçesi Köylerinin Doğal ve Kültürel Rekreasyonel Kaynak Değerleri

Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesinde 104 adet köy bulunmaktadır. Rekreasyonel kaynaklara erişimde en önemli faktörlerden birisi ulaşım mesafesi ve olanaklarıdır. Köylerin Bursa kent merkezine olan uzaklıkları ile nüfusu Tablo 2’de, doğal ve kültürel rekreasyonel kaynak değerleri de Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 2: Mustafakemalpaşa İlçesi Köylerinin Bursa Kent Merkezine Olan Uzaklıkları Ve Nüfusu

Köyün Adı	Bursa-Köy Arası Mesafe (km)	İlçe-Köy Arası Mesafe (km)	Köy Nüfusu (Kişi)	Köyün Adı	Bursa-Köy Arası Mesafe (km)	İlçe-Köy Arası Mesafe (km)	Köy Nüfusu (Kişi)
Adaköy	74	16	417	Kadirçeşme	48	11	93
Ağaçlı	40	20	128	Kapakholuk	58	0	132
Akarca	60	11	94	Karacalar	46	21	67
Akçapınar	36	23	143	Karaköy	50	30	253
Alacaat	53	33	77	Karaoğlan	46	12	837
Aliseydi	50	9	176	Karaorman	57	8	369
Alpagut	56	25	780	Karapınar	67	11	219
Aralık	54	5	281	Kayabaşı	63	6	245
Aşağıbalı	49	36	42	Kazanpınar	33	25	40
Ayazköy	50	10	395	Keltaş	55	5	81
Bahariye	61	11	227	Kestelek	49	17	285
Behram	58	0	261	Kıllık	41	18	274
Boğazköy	58	0	89	Kocakoru	38	22	78
Bostandere	72	14	257	Kosova	71	12	318
Bükköy	58	0	239	Koşuboğazı	71	13	1059
Camandar	52	15	119	Kömürcükadı	58	12	180
Çakallar	64	30	95	Köreken	58	0	320
Çamlıca	47	15	144	Kösehoroz	54	20	230
Çardakbelen	53	12	199	Kumkadı	51	14	735
Çavuşköy	58	0	105	Kurşunlu	53	26	370
Çeltikçi	72	15	1220	Lütfiye	59	5	137
Çivilicam	45	31	135	Melik	55	10	
Çömlekçi	45	19	49	Muradiyesarnıç	64	12	236
Çördük	52	7	384	Ocaklı	67	10	495
Dalhca	65	9	141	Onaç	39	19	169
Demirdere	64	6	236	Orhaniye	59	6	128

Demireli	53	6	399	Ormankadı	52	13	964
Derecik	64	6	264	Osmaniye	43	22	56
Derekadı	59	8	130	Ovaazatlı	57	4	1333
Doğanalan	35	23	160	Ömeraltı	34	31	71
Doğancı	52	8	255	Paşalar	68	11	598
Dorak	42	17	126	Şapçı	58	16	275
Döllük	53	13	77	Sarımustafalar	62	33	44
Durumtay	71	14	331	Sincansarnıç	35	24	281
Eskibalçık	49	22	110	Soğucak	66	25	120
Eskikızılelma	33	28	488	Soğukpınar	47	22	154
Fındıcak	49	24	80	Sünnük	64	11	460
Garipçetekke	48	10	23	Şehriman	40	22	199
Güller	50	11	154	Taşköprü	75	17	96
Güllüce	66	8	999	Taşpınar	43	15	2000
Gündoğdu	53	21	250	Tırnova	58	18	22
Güveçdere	61	10	80	Uğurlupınar	41	17	188
Güvem	60	24	167	Üçbeyli	53	6	211
Hacıahmet	55	37	289	Yamanlı	57	7	470
Hacıali	51	12	175	Yaylaçayır	66	32	65
Hamidiye	59	7	128	Yenibalçık	52	18	150
Hisaraltı	56	7	140	Yenice	56	20	45
Işıklar	44	18	39	Yenikızılelma	47	24	113
İlyasçılar	52	8	278	Yoncaağaç	52	20	120
İncealipınar	41	17	215	Yukarıbalı	47	36	119
İncilipınar	51	8	215	Yumurcak	68	12	267
Kabulbaba	45	15	198	Sögütalan	60	18	251

Tablo 2'ye göre; Bursa iline en uzak köy 75 km ile Taşköprü köyü, Mustafakemalpaşa ilçesine en uzak köy 37 km ile Hacıahmet köyü, En kalabalık nüfuslu köy ise 2000 kişi ile Taşpınar köyüdür.

Tablo 3:Mustafakemalpaşa ilçesi Köylerinin Doğal ve Kültürel Rekreasyonel Kaynak Değerleri

Köyün Adı	Rekreasyonel Kaynak Değerleri		Köyün Adı	Rekreasyonel Kaynak Değerleri	
	Doğal	Kültürel		Doğal	Kültürel
Adaköy	Susurluk Çayı		Kadirçeşme	Tarım	
Ağaçlı	Tarım	Çocuk Oyun Alanı, Nitelikli Yollar	Kapaklıoluk	Tarım	
Akarca	Tümbüldek Kaplıcası		Karacalar	Dere	
Akçapınar	Meyve (Zeytin)	H.Paraskeva Kilisesi, Çocuk Oyun Alanı	Karaköy		Arkeolojik Kalıntılar
Alacaat	Orman		Karaoğlan	Tarım	Hamam
Aliseydi		Hikmettaşanlı Çiftliği	Karaorman	Tarım, Asırlık Meşe Ağaçları	
Alpagut		Park, Nitelikli Yollar	Karapınar		Manastır Kalıntıları
Aralık	Tarım	Çocuk Oyun Alanı	Kayabaşı		Mağara
Aşağıbalı			Kazanpınar	Tarım	Piknik Alanı
Ayazköy	Tarım	Ayaz Köyü Cami, Piknik Alanı, Çocuk Oyun Alanı	Keltaş	Tarım	

Bahariye	Tarım	Piknik Alanı, Çocuk Oyun Alanı, Park	Kestelek	Servi Ağaçları	Arkeolojik Kalıntılar(Kastallus Kalesi), Hacı Hasan Camii
Behram	Tarım	Piknik Alanı, Çocuk Oyun Alanı	Kılık	Dere	Çocuk Oyun Alanı
Boğazköy		Arkeolojik Kalıntılar	Kocakoru	Tarım	Mağara
Bostandere		Arkeolojik Kalıntılar	Kosova		
Bükköy		Çeşme, Kömür Ocağı, Piknik Alanı, Çocuk Oyun Alanı	Koşuboğazı		Şeyh Abdülaziz Dağıstani Türbesi
Camandar	Tarım	Çocuk Oyun Alanı	Kömürcükadı		Dibek Kalıntıları
Çakallar		Piknik Alanı, Çocuk Oyun Alanı, Park, Nitelikli Yollar	Köreken	Tarım	Çocuk Oyun Alanı
Çamlıca		Türbe	Köshehoroz	Meyve(İncir), Köshehoroz Şelalesi	Park
Çardakbelen	Tarım	Yatır (Seldivan Dede)	Kumkadı		
Çavuşköy	Tarım	Arkeolojik Kalıntılar	Kurşunlu		Çocuk Oyun Alanı, Park
Çeltikçi			Lütfiye	Tarım	Dikilitaş
Çivilişam		Arkeolojik Kalıntılar	Melik	Tarım	Melik Dede Yatırı
Çömlekçi			M u r a d i y e Sarnıç	Tarım(Mısır),Orman Şelale(Suuçtu)	Çocuk Oyun Alanı, Park, Piknik Alanı
Çördük	Tarım, Zeytin, Selvi Ağaçları	Arkeolojik Kalıntılar, Süt Olukları, Roma Yolu, Kervankondu Tepesi	Ocaklı	Taş Ocağı	Embel Dede Ve Şevket Dede Yatırları
Dalıca	Orman		Onaç	Defne Pınarı	Kral Mezarı, İkizce Çeşmesi(150 Yıllık)
Demirdere	Soğuksu		Orhaniye	Tarım, Gölet	Piknik Alanı
Demireli	Tarım		Ormankadı		Yatır
Derecik	Dere	Miletepolis Kalıntıları	Osmaniye		Antik Yol
Derekadı	Tarım		Ovaazath		
Doğanalan	Tarım	Ayvaini Mağarası	Ömeraltı		
Doğancı	Tarım		Paşalar		Paşalar Kazısı
Dorak	Tarım	Çeşme, Arkeolojik Kalıntılar	Şapçı	Tarım, Şapçı Şelalesi	Çocuk Oyun Alanı
Döllük	Tarım	Çocuk Oyun Alanı, Piknik Alanı,Park	Sarımustafalar		
Durumtay			Sincansarnıç	Dere, Sit Alanı,Baraj, Göl	
Eskibalçık	Tarım	Piknik Alanı, Çocuk Oyun Alanı, Park, Nitelikli Yollar	Soğucak	Tarım	Piknik Alanı, Çocuk Oyun Alanı, Park, Nitelikli Yollar

Eskikızılelma			Soğukpınar		
Fındıcak	Tarım(Fındık)	Piknik Alanı	Sünnük	Tarım, Orman	Piknik Alanı
Garipçetekke	Çam Ormanı	Garipçetekke Köyü Dergâhı	Şehriman		
Güller	Tarım	Çocuk Oyun Alanı	Taşköprü		
Güllüce		Embel Dede Yatırı, Arkeolojik Kalıntılar	Taşpınar	Tarım	
Gündoğdu	Tarım	Park	Tırnova	Tarım, Orman(Kayın)	Piknik Alanı
Güveçdere	Tarım		Uğurlupınar		Arkeolojik Kalıntılar
Güvem	Meyve (Güvem Eriği)		Üçbeyli	Erkızı Tepesi	
Hacıahmet			Yamanlı	Tarım	
Hacıali	Tarım (Buğday)	Çocuk Oyun Alanı, Park, Piknik Alanı	Yaylaçayır		
Hamidiye	Tarım	Çocuk Oyun Alanı	Yenibalçık		Çocuk Oyun Alanı, Park
Hisaraltı	Tarım	Çocuk Oyun Alanı	Yenice		Yenice Köyü Cami
Işıklar			Yenikızılelma		
İlyasçılar	Tarım	Arkeolojik Kalıntılar	Yoncağağaç		Sarıköz Mezarı
İncealipınar		Çeşme	Yukarıbalı		
İncilipınar		Yakup Dede Yatırı	Yumurcak		
Kabulbaba	Kuru Tarım	Körbektaş Mağarası	Söğütalan	Soldere Suyu, Mesire Alanı	Mağara, Değirmen

Günümüzde rekreasyonel amaçlarla yoğun bir şekilde kullanılan kaynak değerleri Tablo 4’de verilmiştir. **Kültürel kaynak değerlerinden Melde Bayırı** Kalıntıları (Miletapolis), Lalaşahin Paşa Türbesi, Hamzabey Camisi Ve Türbesi, Şeyhmüftü Camisi Ve Türbesi, Ayaz Köyü Camisi, H.Paraskeva Kilisesi, Hacı Hasan Camisi, Garipçetekke Köyü Dergâhı, Yenice Köyü Camisi, Şeyh Abdülaziz Dağistani Türbesi ziyaretçi çeken yerlerdir.

Tablo 4: Mustafakemalpaşa Köylerinin Yoğun Kullanılan Rekreasyonel Kaynak Değerleri

Köy Adı	Rekreasyonel Kaynak Değeri	Köy Adı	Rekreasyonel Kaynak Değeri
Söğütalan	Soldere Suyu	Üçbeyli	Erkızı Tepesi
Muradiyesarnıç	Suçtu Şelalesi	Doğanalan	Ayvaini Mağarası
Akarca	Tümbüldek Kaplıcaları	Paşalar	Paşalar Kazısı
Kösehoroz	Kösehoroz Şelalesi	Akçapınar	H.Paraskeva Kilisesi
Şapçı	Şapçı Şelalesi	Kestelek	Hacı Hasan Cami

SONUÇ

Yapılan mekânsal gözlemler sonucunda, Mustafakemalpaşa ilçesinin doğal ve kültürel kaynaklar bakımından rekreasyonel faaliyet olanakları için zengin bir potansiyele sahip olduğu anlaşılmaktadır. Bu tespit, geleceğe dönük plânlama çalışmalarında, doğal ve kültürel kaynak ve potansiyellerin geliştirilmesi ya da etkin kullanımına yönelik plân kararlarının uygulanmasına müsait olduğuna işaret etmektedir.

Bu çalışmada Bursa ili Mustafakemalpaşa ilçesinden 104 köy doğal ve kültürel kaynak değerleri açısından incelenmiştir. Köylerden; 13 tanesinde su kaynağı (dere, gölet, şelale), 9 tanesinde orman (selvi, çam ve meşe ormanları), 17 tanesinde arkeolojik kalıntı, 9 tanesinde türbe ve yatırı, 5 tanesinde

mağara, 3 tanesinde cami, 1 tanesinde kilise bulunmaktadır.

Mustafakemalpaşa ilçesi ve çevresindeki doğal ve kültürel kaynak değerlerinin rasyonel kullanımı açısından, öncelikle ilçe ve himayesinde yer alan köylerde mevcut rekreasyonel alanların alt ve üst yapılarının geliştirilmesi, rekreatif etkinliklerinin çeşitlendirilmesi ve artırılması hedef alınarak, mevcut rekreasyon alanlarının potansiyeli artırılmış ve kendisinden beklenen hizmetleri sağlamış olacaktır. Böylece, Mustafakemalpaşa ilçesinin sahip olduğu rekreasyonel kaynak değerleri sürekli varlığını koruyacak aynı zamanda da ilçe halkının ekonomisine katkı sağlayacaktır.

Doğal alanların alternatif kaynak kullanımına dönüştürülmesi için yapılan baskılar sonucu tehdit altında olduğu yerlerde devamlılığını sürdürebilmeleri, diğer alternatif kaynak kullanımları karşısında koruma ve kullanma dengesinin uzun dönemli ekonomik değerinin gösterilebilmesine bağlıdır (İslamoğlu, Çavuşoğlu vd. 2014). Alternatif bir rekreasyon alanı olarak son yıllarda kullanımı iyice artan ilçe ve köylerde en önemli konu sürdürülebilir kullanımdır. Rekreasyon alanlarının sürdürülebilir kullanımı bu yerlerin doğallığın ve kültüreliliğin korunmasında daha iyi kullanımının sağlanması ve gelecek nesillere aktarılmasında bir zorunluluktur. Özellikle yerleşme olan bölgelerde yerel halkın istek ve şikâyetleri en az rekreasyonel faaliyete katılanların istekleri kadar önemlidir.

Doğal ve kültürel kaynak değerlerine sahip olan yerlerde yapılacak alt ve üst yapı çalışmalarının ve gerçekleştirilecek rekreasyonel etkinliklerinin ortamın yapısını bozmayacak ve olumsuz yönde etkilemeyecek şekilde olması gerekmektedir. Rekreasyon alanlarının planlama ve yönetim uygulamalarında halkın katılımı da sağlanarak işlevsel, estetik ve yönetsel yeni yaklaşımların en kısa sürede oluşturulması ve uygulamaya konması, Mustafakemalpaşa ilçesi ve ülkemiz için önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Gündüz, S., 1998. Koruma-Kullanım İlkeleri Çerçevesinde Beynam Muhafaza Ormanı'nın Rekreasyonel Taşıma Kapasitesinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma. AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Ankara.

İslamoğlu, İ., Çavuşoğlu, G., Vd. 2014. Verçenik Yaylası'nın Alternatif Turizmi Ve Rekreasyonel Faaliyetlerinin Belirlenmesi. 19 Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Samsun.

Karaküçük, S., 1997. Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme Kavram Kapsam Ve Bir Araştırma, Seren Ofset, Ankara, 975-95084-1-9.

Köstereli, G., 2011. Bursa Ve Mustafakemalpaşa Koşullarında Yetiştirilen Şeker Darısı X Sudan Otu (Sorghum Bicolor Var. Saccharatum (L.) Mohlenbr X Sorghum Sudanense (Piper) Stapf.) Ümitvar Melez Hatlarında Ekim Sıklığının Verim Ve Verim Öğeleri Üzerine Etkileri. Uludağ Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarla Bitkileri Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.

Saçcan, M., 1986. Rekreasyon Ve Turizm. Cumhuriyet Basımevi, İzmir.

Sertkaya, Ş., 2001. Bartın İli Kıyı Bölgesinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. AÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Doktora Tezi (Basılmamış), Ankara.

İNTERNET KAYNAKLARI

URL1 <https://www.haritatr.com/mustafakemalpaşa-haritasi-ica> (Erişim Tarihi: 11.11.2018)

URL2 <http://www.mustafakemalpaşa.gov.tr/ilcemizin-tarihi> (Erişim Tarihi: 15.11.2018)

URL3 https://www.nufusu.com/ilce/mustafakemalpaşa_bursa-nufusu (Erişim Tarihi: 11.11.2018)

URL4 <http://www.mkptb.org.tr/?pnum=29&pt=ULA%C5%9EIM> (Erişim Tarihi: 18.11.2018)

URL5 <http://www.bursa.com.tr/mustafakemalpaşa-1657.html> (Erişim Tarihi: 21.11.2018)